

UCHWAŁA Nr ...
XVII KRAJOWEGO ZJAZDU LEKARZY
z dnia ... maja 2026 r.
w sprawie zobowiązania Naczelnej Rady Lekarskiej do podjęcia działań na rzecz jawności
finansów Naczelnej Izby Lekarskiej

Na podstawie art. 38 w zw. z art. 5 pkt 23 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 1342) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Krajowy Zjazd Lekarzy zobowiązuje Naczelną Radę Lekarską do opracowania i wdrożenia standardu pełnej jawności finansów Naczelnej Izby Lekarskiej pod nazwą „Jawne Finanse 360”.

§ 2

1. Standard „Jawne Finanse 360” powinien obejmować co najmniej następujące założenia:
 - 1) Naczelna Izba Lekarska powinna udostępniać lekarzom *i lekarzom dentystom*:
 - a) budżet Naczelnej Izby Lekarskiej w układzie zadaniowym i kosztowym;
 - b) kwartalną informację na temat wykonania budżetu Naczelnej Izby Lekarskiej;
 - c) informacje na temat wydatków na zakup usług, towarów czy wydatków inwestycyjnych, kosztów reprezentacyjnych, kosztów funkcjonowania organów, komisji i zespołów przez niepowołanych;
 - d) informacje na temat rodzaju i wysokości świadczeń pieniężnych wypłacanych osobom pełniącym funkcje w organach Naczelnej Izby Lekarskiej ze wskazaniem: imienia i nazwiska, nazwy pełnionej funkcji, podstawy prawnej wypłaty świadczenia pieniężnego, wysokości wszystkich świadczeń wypłaconych w poprzednim roku kalendarzowym;
 - e) informacje na temat delegacji członków organów Naczelnej Izby Lekarskiej obejmujące: cel i miejsce delegowania, okres delegowania, rodzaj i wysokość kosztów delegowania (ze wskazaniem rodzaju środków transportu);
 - f) informacje na temat uzyskanych przez Naczelną Izbę Lekarską dotacji, grantów lub innych środków pomocowych, ze wskazaniem ich źródła, celu przyznania i aktualizowanych kwartalnie informacji o sposobie wykorzystania;
 - g) informacje na temat udzielonych przez Naczelną Izbę Lekarską, jej organy lub Prezesa Naczelnej Rady Lekarskiej patronatów lub zawartych umów sponsoringu oraz umów o współpracy nie pociągających za sobą zobowiązań finansowych;
 - h) treści sprawozdań z kontroli przeprowadzonych przez Naczelną Komisję Rewizyjną.
 - 2) ograniczenie jawności informacji wskazanych w pkt 1 dopuszczalne jest wyłącznie w zakresie wymaganym przez przepisy prawa; każde ograniczenie jawności wymaga oznaczenia kategorii, podstawy i zakresu ukrycia danych;
 - 3) informacje i dane, o których mowa w pkt 1, są dostępne dla każdego delegata na Krajowy Zjazd Lekarzy za pośrednictwem przygotowanej w tym celu aplikacji z

limitowanym dostępem oraz dla każdego członka izb lekarskich w Polsce na podstawie złożonego wniosku o udostępnienie tych informacji lub danych;

- 4) dane udostępniane delegatom na Krajowy Zjazd Lekarzy w aplikacji, o której mowa w pkt 3, publikowane są tam w terminie do 30 dni od zakończenia miesiąca, którego informacje te lub dane dotyczą;
- 5) aplikacja, o której mowa w pkt 3, powinna umożliwiać wyszukiwanie, filtrowanie i eksport publikowanych informacji i danych do CSV/XLSX.

§ 3.

1. W terminie 180 dni od dnia wejścia w życie uchwały Naczelna Rada Lekarska opracuje i wdroży Standard „Jawne Finanse 360” w Naczelnej Izbie Lekarskiej. Wdrożenie Standardu następuje w drodze zmiany uchwały Naczelnej Rady Lekarskiej w sprawie określenia zasad gospodarki finansowej samorządu lekarskiego. Przed wdrożeniem Standardu opracowany projekt zmiany uchwały w sprawie określenia zasad gospodarki finansowej samorządu lekarzy poddany zostanie co najmniej 1-miesięcznej konsultacji z okręgowymi izbami lekarskimi.
2. Po upływie 6 miesięcy od dnia wdrożenia Standardu w Naczelnej Izbie Lekarskiej Naczelna Rada Lekarska podejmie decyzję o rozszerzeniu stosowania Standardu „Jawne Finanse 360” na okręgowe izby lekarskiej przygotowując w tym celu odpowiedni projekt zmiany uchwały w sprawie określenia zasad gospodarki finansowej samorządu lekarzy.

§ 4.

Naczelna Rada Lekarska złoży sprawozdanie z realizacji zadań określonych w uchwale na najbliższym Krajowym Zjeździe Lekarzy.

§ 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Projekt uchwały zmierza do ustanowienia jednolitego standardu jawności finansów Naczelnej Izby Lekarskiej, rozumianego jako systemowe, cykliczne i możliwe do weryfikacji udostępnianie informacji o sposobie planowania, wydatkowania i rozliczania środków pozostających w dyspozycji Naczelnej Izby Lekarskiej.

Jawność finansów samorządu lekarskiego jest szczególnie istotna z uwagi na charakter samorządu zawodowego lekarzy i lekarzy dentyistów. Samorząd ten reprezentuje osoby wykonujące zawód lekarza i lekarza dentyisty oraz sprawuje pieczę nad należyтым wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony. Jednocześnie jest niezależny w wykonywaniu swoich zadań i podlega tylko przepisom prawa. Niezależność samorządu zawodowego wymaga zatem równoległego wzmocnienia wewnętrznych mechanizmów jawności, kontroli i odpowiedzialności wobec członków samorządu.

Majątek izb lekarskich stanowią środki finansowe, ruchomości i nieruchomości, a źródłem tego majątku są w przeważającej większości składki członkowskie. Oznacza to, że jawność finansów nie powinna być traktowana jako rozwiązanie nadzwyczajne, lecz jako

naturalny element prawidłowego zarządzania majątkiem samorządu zawodowego, którego działalność równo finansują wszyscy członkowie. Prawo stanowione przez izby powinno więc dążyć do równie równego dostępu do informacji.

Standard „Jawne Finanse 360” nie zmierza do nieograniczonego ujawniania wszystkich danych bez względu na przepisy prawa. Przeciwnie, projekt wprost przewiduje, że ograniczenie jawności jest dopuszczalne wtedy, gdy wynika z obowiązujących przepisów, w szczególności dotyczących ochrony danych osobowych, tajemnic prawnie chronionych oraz praw osób trzecich. Istotą uchwały jest jednak odwrócenie dotychczasowej logiki: zasadą ma być jawność, a ograniczenie jawności ma wymagać każdorazowo wskazania kategorii danych, podstawy prawnej i zakresu ukrycia informacji. Takie rozwiązanie wzmacnia zaufanie do organów samorządu i ogranicza ryzyko uznaniowości w zakresie udostępniania informacji finansowych.

Szczególne znaczenie ma objęcie Standardem informacji o budżecie, wykonaniu budżetu, umowach cywilnoprawnych, delegacjach, dotacjach, grantach, patronatach, sponsoringu oraz kosztach funkcjonowania organów, komisji i zespołów. Są to obszary, które w praktyce najczęściej budzą pytania członków samorządu i które w największym stopniu wpływają na ocenę racjonalności, celowości oraz przejrzystości wydatkowania środków. Uporządkowana publikacja tych danych pozwoli delegatom na Krajowy Zjazd Lekarzy, członkom Naczelnej Rady Lekarskiej, okręgowym izbom lekarskim oraz członkom samorządu lekarzy wykonywać realną kontrolę społeczną nad sposobem gospodarowania środkami Naczelnej Izby Lekarskiej.

Uchwała wzmacnia również rolę Naczelnej Komisji Rewizyjnej, która zgodnie z ustawą kontroluje działalność finansową i gospodarczą Naczelnej Izby Lekarskiej, przedstawia sprawozdania z działalności kontrolnej Krajowemu Zjazdowi Lekarzy oraz przedstawia Naczelnej Radzie Lekarskiej opinię dotyczącą sprawozdania z wykonania budżetu Naczelnej Izby Lekarskiej. Publikowanie sprawozdań z działalności kontrolnej, w zakresie dopuszczalnym przez prawo, zwiększy znaczenie ustaleń Naczelnej Komisji Rewizyjnej i pozwoli członkom samorządu lepiej oceniać jakość zarządzania finansami Naczelnej Izby Lekarskiej.

Projekt przewiduje wdrożenie Standardu w pierwszej kolejności w Naczelnej Izbie Lekarskiej. Naczelna Izba Lekarska, jako jednostka centralna samorządu, powinna wyznaczyć wzorzec przejrzystości i przetestować rozwiązania organizacyjne oraz techniczne przed ich ewentualnym etapowym zastosowaniem w okręgowych izbach lekarskich. Dopiero po wdrożeniu Standardu w NIL zasadne będzie przygotowanie modelu jego stosowania w okręgowych izbach lekarskich, z uwzględnieniem ich skali, struktury, możliwości organizacyjnych i technicznych oraz po przeprowadzeniu konsultacji z okręgowymi izbami lekarskimi.

Koszty wdrożenia uchwały będą związane przede wszystkim z przygotowaniem systemu teleinformatycznego lub aplikacji, opracowaniem standardu danych, przygotowaniem procedur publikacji i anonimizacji oraz przeszkoleniem osób odpowiedzialnych za obsługę systemu. Koszty te należy jednak traktować jako inwestycję w trwałe zwiększenie zaufania członków samorządu do jego organów, poprawę jakości zarządzania oraz ograniczenie ryzyk organizacyjnych i wizerunkowych związanych z brakiem jednolitych zasad udostępniania informacji finansowych.

Przyjęcie uchwały będzie stanowiło jednoznaczny sygnał, że samorząd lekarski traktuje transparentność finansów jako element praworządnego, nowoczesnego i odpowiedzialnego zarządzania. Jawność finansów Naczelnej Izby Lekarskiej nie jest celem samym w sobie, lecz warunkiem odbudowy zaufania, zwiększenia podmiotowości delegatów i członków samorządu oraz wzmocnienia demokratycznej kontroli nad działalnością organów samorządu lekarzy.

Wnioskodawca:

nr mandatu: